

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2923/2022
02.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића, Мирјане Андријашевић, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., које заступа Јелена Вуковић, адвокат у ..., против туженог Института за онкологију Војводине из Сремске Каменице, кога заступа Оливер Зевеђи, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1862/22 од 23.05.2022. године, у седници већа одржаној 02.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1862/22 од 23.05.2022. године, као о изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1862/22 од 23.05.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1473/2021 од 24.02.2022. године, тако што се **ОДБИЈА**, као **неоснован**, тужбени захтев да се обавезе тужени да тужилца АА, исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године износ од 47.843,25 динара, са затезном каматом од 13.11.2021. године, као и износ од 8.769,79 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године; да се обавезе тужени да тужилца ББ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 110.758,00 динара, са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, износ од 21.767,85 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године, као и на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године; да се обавезе тужени да тужилца ВВ из ... на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 113.211,50 динара, са затезном каматом од

13.11.2021. године до исплате, износ од 21.649,52 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости од 12.11.2021. године; да се обавезе тужени да тужиљи ДД из ... на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 68.698,00 динара, са затезном каматом од 13.11.2021. године, износ од 16.238,37 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године, и на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 31.08.2020. године исплати износ од 65.722,19 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 14.552,48 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и захтев тужиља за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиље да туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 212.420,60 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, све у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1473/2021 од 24.02.2022. године одбијен је предлог туженог за прекид поступка (став 1). Тужбени захтев тужиља је усвојен (став 2). Обавезан је тужени Институт за онкологију Војводине да тужиљи АА из ... на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године, исплати износ од 47.843,25 динара, са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 8.769,79 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године (став 3). Обавезан је тужени Институт за онкологију Војводине да тужиљи АА из ... на име регреса за коришћење годишњег одмора, за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате као и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости од 12.11.2021. године (став 4). Обавезан је тужени Институт за онкологију Војводине да тужиљи другог реда ББ из ... на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 110.758,00 динара, са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 21.767,85 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године (став 5). Обавезан је тужени Институт за онкологију Војводине да тужиљи ББ из ... на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године, исплати износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости од 12.11.2021. године (став 6). Обавезан је тужени Институт за онкологију Војводине да тужиљи ВВ из ... на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године, исплати износ од 113.211,50 динара, са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 21.649,52 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године. (став 7). Обавезан је тужени Институт за онкологију Војводине да тужиљи ВВ из ... на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године

до исплате, као и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости од 12.11.2021. године.(став 8). Обавезан је тужени Институт за онкологију Војводине да тужиљи тужиљи ГГ из ... на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 68.698,00 динара, са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 16.238,37 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године. (став 9). Обавезан је тужени Институт за онкологију Војводине да тужиљи четвртог реда ГГ из ... на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 31.08.2020. године исплати износ од 65.722,19 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 14.552,48 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости од 12.11.2021. године до исплате.(став 10) Обавезан је тужени да тужиљама исплати трошкове парничног поступка у укупном износу од 152.500,00 динара са затезном каматом од извршности до исплате. Ослобођене су тужиље обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1862/22 од 23.05.2022. године одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1473/2021 од 24.02.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе, у погледу права запослених у јавним службама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду у наведеном делу, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиље АА, ББ и ВВ у периоду од 01.04.2018. године до 32.03.2021. године, а тужиља ГГ у периоду од 01.04.2018. до 31.08.2020. године биле су у радном односу код туженог. Тужиље су на основу анекса уговора о раду код туженог обављале послове ... са коефицијентом 6,83. На страни 5. и 6. образложења побијане одлуке првостепени суд утврђује садржину анекса које су тужиље закључиле са туженим, на које утврђење упућује у складу са чланом 396. став 2. ЗПП. Тужени је тужиљама у спорном периоду обрачунавао и исплаћивао плату, тј. зараду, на тај начин што је основицу коју објављује Влада РС множио са коефицијентом радног места (6,83) сходно параметрима садржаним у Закону о платама у државним органима и јавним службама, Уредби о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама и уговорима о раду, а који метод обрачуна плата тужени примењује за запослене од почетка примене Закона о платама у

државним органима и јавним службама од 2001. године. Пошто је тако добијена висина основне плате за сваки месец спорног периода била мања од износа минималне зараде, тужени је тужилама сваког месеца вршио корекцију (допуну плате) до износа минималне зараде. Тужени у утуженом периоду није организовао исхрану за запослене. Тужиле су искористиле припадајући годишњи одмор за спорни период. У спорном периоду тужени није у обрачунским листима за тужиле конкретизовао накнаде на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, нити је исказивао који део коефицијента се односи на ове накнаде. Висина минималне зараде је за 2018. годину износила 143,00 динара током 2019. године, 155,30 динара, 2020. године 172,54 динара и од децембра 2020. године 183,93 динара у нето износу по сату.

На основу налаза вештака утврђена је висина потраживања сваке тужиле понаособ. Обрачун висине накнаде предметних трошкова извршени су спрам присуства тужила на раду и спрам најповољнијих критеријума о упоредно важећим Колективним уговорима у РС и то ПКУ за делатност путне привреде („Службени гласник РС“, бр.14/18) ПКУ за јавна комунална и друга јавна предузећа Града Новог Сада („Службени лист града Новог Сада“, бр.37/17 и 34/20), ПКУ за јавна комунална и друга јавна предузећа Града Суботица („Службени гласник РС“, бр. 83/15), ПКУ за јавна комунална и друга јавна предузећа Града Панчева („Службени гласник РС“, бр. 59/15) и („Службени лист града Панчева“, бр. 25/18-анекс) и ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији РС („Службени гласник РС“, бр. 30/21). У наведеним ПКУ обрачунава се накнада за исхрану у току рада у висини од 250,00 бруто на дневном нивоу, а накнада за регрес за коришћење годишњег одмора у висини 1/2 минималне зараде на месечном нивоу. Обрачуната висина предметних накнада за спорни период за тужилу АА на име накнаде трошкова исхране у току рада износи 47.843,25 динара са законском затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, а припада јој износ од 8.769,79,00 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, а припада јој и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године, за тужилу ББ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износи 110.758,00 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 21.767,85 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године, а за тужилу ВВ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада 113.211,50 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, а припада јој и износ од 21.649,52 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости 12.11.2021. године и на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године, за тужилу ГГ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.08.2020. године износ од 68.698,00 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, а припада јој износ од 16.238,37 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 65.722,19 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до

исплате, као и износ од 14.552,48 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом материјалног права из одредби Закона о платама у државним органима и јавним службама и Закона о раду, цитираних у образложењу нижестепених пресуда, оценили да је тужбени захтев тужиља основан, јер тужени није исплатио тужиљама у спорном периоду у потпуности припадајуће износе минималне зараде. Поред наведеног, по оцени нижестепених судова у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужени тужиљама исплаћивао минималну зараду следи да тужиљама није исплаћен топли оброк и регрес, па је тужени дужан да им ту накнаду исплати у износу утврђеном вештачењем, правном аналогијом, према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужиља.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су усвојили тужбени захтев за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Тужени је здравствена установа која се у смислу Закона о јавним службама („Службени гласник РС, бр. 24/91...83/14) сматра јавном службом, због чега се на запослене код туженог примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19).

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана закона, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је основач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19, 58/20), у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и

доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...113/17), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2 тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене здравственим установама.

У конкретном случају, тужиле су запослене код туженог који се сматра јавном службом, на радном месту ..., па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је основач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19, 58/20) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 106/2018). Дакле, на основу горе наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужиљама не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је то што је тужиљама, у спорном периоду, исплаћивана минимална зарада без утицаја на одлучивање.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Према коначном успеху странака у спору, по оцени Врховног касационог суда туженом применом члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став

2. ЗПП припадају трошкови жалбеног и ревизијског поступка, и то за састав одговора на тужбу 9.000,00 динара, за заступање пуномоћника адвоката на два одржана рочишта за главну расправу по 10.50000 динара, на једном одложеном рочишту 6.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије по 18.000,00 динара или укупно 72.000,00 динара, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката. На име судских такси туженом припадају трошкови такси на одговор на тужбу 7.096,00 динара, на жалбу и одлуку о жалби по 19.046,37 динара, на ревизију 38.092,74 динара и на одлуку о ревизији 57.139,11 динара, или укупно 140.420,60 применом Таксене тарифе. Укупни трошкови износе 212.420,59 динара. На досуђени износ трошкова поступка туженом применом чл. 277. и 324. Закона о облигационим односима припада законска затезна камата од извршности пресуде до исплате. Суд није досудио туженом накнаду за састав три поднеска, за које је проценио да нису били неопходни за вођење парнице. Из наведених разлога одлучено је као у ставу трећем изреке, применом члана 165. ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић